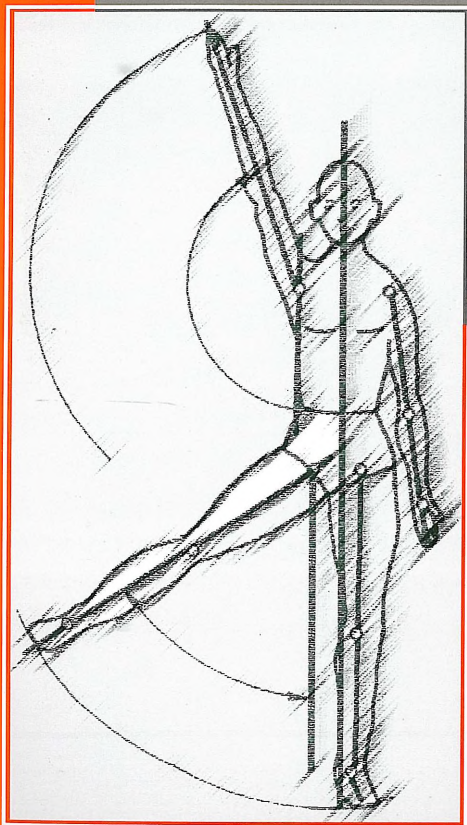

Zdzisław
Zagrobelny

Marek
Woźniewski

BIOMECHANIKA KLINICZNA

część ogólna

Zdzisław Zagrobelny
Marek Woźniewski

BIOMECHANIKA
KLINICZNA

część ogólna

Spis treści

PODSTAWY BIOMECHANIKI KLINICZNEJ	7
Podsumowanie	9
FIZYCZNE WŁAŚCIWOŚCI KOŚCI	11
1. Elastyczność i wytrzymałość kości	13
1.1. Elastyczność kości	13
1.2. Wytrzymałość kości	14
2. Próby wyjaśnienia kształtu i konstrukcji elementów szkieletu za pomocą praw mechaniki i inżynierii	17
2.1. Teoria obciążonego drążka w zastosowaniu do szkieletu ludzkiego	17
2.2. Teoria ekscentrycznie obciążonej kolumny w zastosowaniu do szkieletu ludzkiego	18
2.3. Efekt pociągania mięśniowego na grawitacyjne obciążenia kości	21
Podsumowanie	22
FUNKCJONALNA ADAPTACJA KOŚCI W STANACH PATOLOGICZNYCH	23
1. Stany zmienionej statyki	23
2. Przebudowa kości w stanach pourazowych	25
3. Przebudowa kości w stanach zapalnych	27
4. Przebudowa kości w guzach nowotworowych	28
5. Reorganizacja kości w wadach wrodzonych	29
Podsumowanie	29
FIZYCZNE WŁAŚCIWOŚCI CHRZĄSTKI, MIĘŚNI, POWIĘZI I ŚCIEGIBIEN	31
1. Fizyczne właściwości normalnej chrząstki	31
1.1. Obciążenia i struktura	31
1.2. Elastyczność, zniekształcenie i ucisk chrząstki	33
2. Fizyczne właściwości mięśni	37
2.1. Elastyczność i kurczliwość mięśnia	37
Podsumowanie	46
BIOKINEMATYKA STAWÓW I KOŚCI	48
1. Pomiar i zapis ruchów ciała ludzkiego	48
1.1. Trzy podstawowe płaszczyzny ruchu i ruchy rotacyjne	49
1.2. Liniowe wyrażenie kątowej wartości ruchu obrotowego	54
2. Biomechanika stawów i kości	57
2.1. Ogólne zasady biomechaniki stawów i kości	57
2.2. Kształt powierzchni stawowych	57
2.3. Kontakt powierzchni stawowych	59
2.4. Typy ruchu stawowego	60
Podsumowanie	69
PODSTAWOWE POJĘCIA KINEITYKI W ZASTOSOWANIU DO RUCHÓW CIAŁA	71
1. Siła	71
2. Układy sil	72
3. Rozkład sil	73

4. Siły działające równoległe i moment siły obrotowej.....	74
5. Dźwignie.....	75
5.1. Dźwignie pierwszej klasy.....	76
5.2. Dźwignie drugiej klasy.....	77
5.3. Dźwignie trzeciej klasy.....	78
6. Obliczenie momentu siły obrotowej.....	78
7. Opór dźwigni.....	79
8. Linie działania mięśni nad stawami.....	79
9. Moment siły rotacji poprzecznej kości.....	80
10. Kierunek pociągania włókien mięśniowych za ścięgna.....	80
11. Pary sił.....	81
12. Błoczek (krążek).....	82
12.1. Błoczek nieruchomy.....	82
12.2. Błoczek ruchomy.....	83
13. Praca.....	84
13.1. Jednostka pracy (energii).....	84
13.2. Skurcz mięśni bez wykonywania pracy.....	84
13.3. Zdolność mięśni do pracy (wydajność).....	84
14. Moc.....	85
Podsumowanie.....	86
NIKTÓRE ASPEKTY FIZJOLOGII MIĘŚNI.....	88
1. Jednostka motoryczna i wewnętrzna organizacja mięśnia.....	88
1.1. Jednostka motoryczna.....	88
1.2. Gęstość unerwienia – wielkość jednostek motorycznych.....	89
1.3. Liczba włókien mięśniowych mięśni szkieletowych.....	89
1.4. Kształt mięśni szkieletowych.....	89
2. Fizjologiczny przekrój poprzeczny mięśnia.....	90
3. Absolutna siła mięśnia.....	91
4. Zależności między długością i napięciem mięśnia.....	92
4.1. Zmiany długości mięśnia.....	92
4.2. Diagram długość–napięcie mięśnia (krzywa Blixa).....	93
4.3. Działanie mięśnia przez ścięgno.....	96
4.4. Uszkodzenie mięśni dwustawowych przez ich bieme rozciąganie.....	96
4.5. Czynnościowe korzyści mięśni przechodzących nad dwoma lub więcej stawami.....	97
4.6. Skurcz izotoniczny.....	97
4.7. Wpływ szybkości skurczu na napięcie mięśnia.....	97
4.8. Praca mięśni.....	99
4.9. Współdziałanie czynników mechanicznych i fizjologicznych w czasie ruchów w stawie.....	103
4.10. Klasyfikacja mięśni zgodnie z ich współdziałaniem w ruchu stawu.....	104
Podsumowanie.....	105
BIOMECHANIKA MIĘŚNI.....	107
1. Składowe obrotowe i stabilizujące siły mięśni.....	107
2. Dźwignie i równowaga.....	108
3. Morfologiczna adaptacja mięśnia.....	111
3.1. Budowa anatomiczna mięśnia.....	111
3.2. Szybkość i siła.....	111

3.3. Naturalna długość, odległość skurczowa i napięcie mięśniowe.....	113
3.4. Koordynacyjne działanie mięśni szkieletowych.....	114
4. Koordynacyjna funkcja mięśni dwustawowych.....	117
4.1. Ekonomia mięśni dwustawowych.....	118
Podsumowanie.....	123
PATOMECHANIKA CZYNNOŚCI MIĘŚNI.....	126
1. Źródła energii mięśni.....	126
1.1. Dług tlenowy mięśnia.....	127
1.2. Produkty uboczne metabolizmu mięśnia.....	127
2. Zmęczenie mięśnia.....	127
2.1. Zmęczenie mięśnia w aspekcie biochemicznym.....	127
2.2. Fizjologiczna definicja zmęczenia mięśnia.....	128
2.3. Fizyczna definicja zmęczenia.....	129
3. Sztywność mięśni i bolesne skurcze mięśniowe.....	130
3.1. Sztywność mięśni.....	130
3.2. Bolesne skurcze mięśniowe.....	130
4. Produkcja ciepła.....	131
5. Regulacja ciepłoty ciała.....	131
6. Udar cieplny.....	132
7. Odnowa mięśnia po zmęczeniu.....	133
8. Profilaktyka i leczenie zmęczenia mięśni.....	133
8.1. Profilaktyka zmęczenia mięśni.....	133
8.2. Leczenie zmęczenia mięśni.....	133
9. Konstytucjonalne i ogólne stany chorobowe ułatwiające zmęczenie mięśni.....	135
10. Przebywanie na dużych wysokościach i zmęczenie mięśni.....	136
11. Przykurcze stawowe.....	136
11.1. Przykurcze mięśniowo-pochodne.....	136
11.2. Podatność i adaptacja do przykurczów mięśniowych.....	138
11.3. Przykurcze niekurczliwych tkanek miękkich.....	139
Podsumowanie.....	141
RÓWNOWAGA CIAŁA LUDZKIEGO I JEGO STABILNOŚĆ.....	143
1. Zastosowanie ogólnych praw Newtona.....	144
1.1. Prostoliniijny efekt sił grawitacji.....	144
1.2. Obrotowy efekt sił grawitacji.....	144
1.3. Środek ciała ludzkiego jako całości.....	145
1.4. Lokalizacja środka ciężkości u zwierząt czworonożnych.....	146
1.5. Lokalizacja środka ciężkości u małych bezogonowych i u człowieka.....	147
2. Równowaga i stabilność ciała ludzkiego jako systemu stawowego.....	150
3. Ośrodkowa kontrola pozycji stojącej.....	154
Podsumowanie.....	155
ANIEKS.....	159
Wybrane tablice	
– metody ISOM-STTR dla goniometrii stawów kończyn i kręgosłupa.....	159
PIŚMIENNICTWO.....	181